

کتابخانه

سلام

زندگی از منظر سوره «الرحمن»:

جلسه پانزدهم - ۶ مرداد ماه ۱۳۹۹

رسولُ اللهِ ﷺ: إِنَّمَا يُكْتَبُ لِلْعَبْدِ مِنْ صَلَاتِهِ مَا عَقَلَ مِنْهَا
تنها آن مقدار از نماز به حساب می آید
که با توجه خوانده شده است

بحار الأنوار ج ۸۱ ص ۲۴

آیہ « دھم » :

وَالْأَرْضِ وَضَعَهَا لِلْإِنْسَانِ

(رحمن/۱۰)

خداوندِ رحمان، بعد از ۱- تعلیم قرآن، ۲- خلق انسان، ۳- تعلیم بیان به انسان،
۴- بالا بردن سماء، ۵- قرار دادن میزان، در اقدامِ ششم: «**زمین**» را
برای مخلوقاتِ «**با شعور**» قرار داد.

«أرضي» یعنی چه؟

« **أَرْض** » یعنی: « زمین »

« هر چه پایین » و در « مقابلِ سماء » است.

« ساکنین زمین » عبارتند از:

« **جمادات، نباتات، حیوانات، جن، انسان** »

شاید «**أَرْض**» همان:

«**كالبَد** و **بَدَن**» انسان و «**زَمِينِ رُوح**» اوست

که «**عَالَم بزرگی**» را در خود پنهان کرده

و «**ثمرات**» و «**توليدات**» فراوان، و جنبه:

«**جمادی، نباتی، حیوانی و جن**» را در خود دارد.

أمیر المؤمنین حضرت علی صلوات الله علیه می فرمایند:

أَتَزْعُمُ أَنَّكَ جَرِمُ صَغِيرٍ
وَفِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ

می پنداری جرمِ کوچکی هستی؟ اما جهانِ بزرگی در تو پیچیده شده است.

وَالْأَرْضِ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ

(رحمن/۱۰)

و او، «زمین» را

برای مخلوقاتِ «با شعور» قرار داد.

«أَنَام» یعنی چه؟

« **أنا**م »، مخلوقاتِ « با شعوری » هستند

که در « **چرخه حیات** و زندگی » قرار دارند

و در « تعامل » با هم و به هم « وابسته » اند.

چه انسان آنها را بشناسد و یا نشناسد،

و چه آنها را دیده باشد و یا ندیده باشد.

آیة « ۱۱ و ۱۲ »:

وَالْأَرْضِ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ (۱۰)

۱- فَالْكَهَّةُ،

۲- وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ، (۱۱)

۳- وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ،

۴- وَالرَّيْحَانُ، (۱۲)

فِيهَا:

و در آن: میوه و نخلها با خوشه‌های غلافدار
و دانه‌های پوست‌دار و گیاهان خوشبو هستند.

فَاكِهَةٌ: هر چیزی که «عاملِ شادابی و نشاط» است. (مثل: میوه‌ها).

النَّخْلُ: هر چیز عامل: غربال، تصفیه، خالص و پاک کردن. (نخاله: جدا شده)

أَكْمَامٍ: پوششِ محافظ هر چیزی. (پوشش خوشه خرما، دهان بند شتر، آستین، .....)

الْحَبُّ: هر چیز محبوب کشاورز و مردم، و نهایت قصد و میل و توجه است.

عَصْفُ: هر چیز دارای شدت و سرعت. (کصف مأکول، باد عاصف، عُصفور: گنجشک)

رَّيْحَانٌ: جریانِ امر لطیف و معطر، عاملِ تقویت روحیه. (رَوْح، جریان معنوی، ریح، جریان مادی)

آیة سیزدهم:

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

(رحمن/۱۳)

پس شما (جن و انس)

کدام یک از آلاء خدایتان را دروغ می‌شمارید؟

جابر بن عبدالله گوید:

روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سوره الرَّحْمَن را در جمع مردم خواندند
اما مردم چیزی نگفتند. حضرت فرمودند: جن‌ها بهتر از شما پاسخ می‌دهند.
زیرا وقتی آیه « فَبَايَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تَكْذِبَانِ » را برای آنها خواندم
آنها در پاسخ گفتند: « لَا، وَ لَا بِشَيْءٍ مِنْ آلَاءِ رَبِّنَا نُكْذِبُ »:
« نه، هرگز ما چیزی از آلَاءِ خدایمان را انکار و تکذیب نمی‌کنیم. »

پس مسلمانان باید با شنیدن آیه:

« فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ »

که ۳۱ بار تکرار شده، باید بگویند:

« لَا بَشْيَئٍ مِنَ الْآلَاءِ رَبِّكَ أَكْذَبُ »

(مجمع البيان: ج ۹/ص ۹۳)

سيزده آيه در يك «**قاب**»:

* بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * الرَّحْمَنُ (١) عَلَّمَ الْقُرْآنَ (٢) خَلَقَ الْإِنْسَانَ (٣) عَلَّمَهُ الْبَيَانَ (٤)

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ (٥)

وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ (٦)

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ (٧)

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ (١٠)

فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ (١١)

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ (١٢)

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ (٨)

وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ

وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ (٩)

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ (١٣)

آیة « مشابه »:

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى؟

(نجم / ۵۵)

پس به کدامیک از «آلاء» خدایت تردید داری؟

لطفا بفرومائید: « آلاء » چیست
و چه فرقی با « نعمت » دارد؟

مهمترین نشانه «دروغگو»؟

مهمترین نشانه فردی که دنیا او را «**کور**» کرده

و «بر خلاف عقل و وجدان، **دروغ** می گوید»،

اینست که:

هر «**حقّی**» را «**تکذیب**» می کند.

عواملِ «**تکذیب**» حق:

عاملِ اول: «**کافر**» بودن است:

وَإِنْ يُكَذِّبُوكِ

فَقَدْ كَذَّبْتَ قَبْلَهُمْ:

۱- قَوْمُ نُوحٍ

۲- وَ عَادٌ

۳- وَ ثَمُودُ (۴۲)

۴- وَ قَوْمُ إِبْرَاهِيمَ

۵- وَ قَوْمُ لُوطٍ (۴۳)

۶- وَ أَصْحَابُ مَدْيَنَ

۷- وَ كَذَّبَ مُوسَى

فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ ... (حج/۴۴)

پس^{۳۰} کفار را مهلت دادم، پس (گریبان) آنها را گرفتم (بنگر) عذابم چگونه است؟

عاملِ دوم: « **ظالم** » بودن است:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا

كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَاراً

بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (جمعه ۵/)

مثال آنها که تورات بر آنها واجب شد اما آنها به آن عمل نکردند مثل خرازی اند که کتاب می برند.
(و) چه زشت³² است وصف آنها که آیات خدا را دروغ شمردند و خدا ستمگران را راهنمایی نمی کند.

« ویل » کجاست؟

« ویل » چاه عمیقی در جهنم است که

پلیدترین گنهکاران و تبهکاران را در قیامت در آن می اندازند.

رنج و زجر و عذاب در چاه ویل به قدری شدید و دردناک است که

اگر ساکنانش را به درکات دیگر جهنم ببرند آنجا را آسایشگاه می بینند

عمق چاه وِیل آنقدر عمیق است که وقتی گنهکار را داخلش می اندازند

حدود ۴۰ سال زمان می برد تا به انتهای آن برسد.

« ویل » جای چه افرادی است؟

١- مريم: ٣٧ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا .

٢- إبراهيم: ٢ وَ وَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

٣- فصلت: ٦ وَ وَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ

٤- زخرف: ٦٥ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمِ آلِمْ

٥- مطففين: ١ وَ وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ

٦- همزة: ١ وَ وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ

٧- ماعون: ٤ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ

٨- جاثية: ٧ وَ وَيْلٌ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

٩- أنبياء: ١٨ وَ لَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ

١٠- زمر: ٢٢ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

١١- بقره: ٧٩ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

١٢- فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَ وَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ.

اما « ویل » بیشتر برای چه افرادی است؟

- ۱- الطور : ۱۱ فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۲- المرسلات : ۱۵ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۳- المرسلات : ۱۹ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۴- المرسلات : ۲۴ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۵- المرسلات : ۲۸ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۶- المرسلات : ۳۴ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۷- المرسلات : ۳۷ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۸- المرسلات : ۴۰ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۹- المرسلات : ۴۵ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۱۰- المرسلات : ۴۷ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۱۱- المرسلات : ۴۹ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
- ۱۲- المطففين : ۱۰ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

۱۳- انْطَلِقُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

بروید به سوی همان چیزی که آن را تکذیب می کردید.

« عوارض » تکذیب چیست؟

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا:

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (بقره/٣٩)

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ (مائده/١٠)

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ — (أنعام/٣١)

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (أعراف/٣٦)

إِنَّ الَّذِينَ **كَذَّبُوا** بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا

لَا تُفْتَحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ

وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ (أعراف/ ٤٠)

همانا آنها که آیات ما را دروغ شمردند و از (پذیرفتن) آنها تکبر ورزیدند درهای آسمان را برایشان نمی‌گشایند
و در بهشت در نمی‌آیند مگر آنکه شتر در سوراخ سوزن داخل شود و بدینسان بزهکاران را کیفر می‌دهیم

وَالَّذِينَ **كَذَّبُوا** بِآيَاتِنَا **سَنَسْتَدْرِجُهُم** مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ (أعراف/١٨٢)
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ **كَذَّبُوا** بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُ مِنَ الْخَاسِرِينَ (يونس/٩٥)
وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَ **كَذَّبُوا** بِآيَاتِنَا فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ (حج/٥٧)
بَلْ **كَذَّبُوا** بِالسَّاعَةِ وَ **أَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَبَ** بِالسَّاعَةِ **سَعِيرًا** (فرقان/١١)
وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَ **كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا** وَ **لِقَاءِ الْآخِرَةِ**
فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ (روم/١٦)

خدایا؛

ما را از « **صادقین** و **مؤمنین** »

و رعایت کنندگانِ « **حق** » قرار ده

و از هر نوع **دروغ** و **تکذیبی** حفظ فرما

و در ظهور آخرین حجتِ خود سهیممان کن.

السلام عليكم و
رحمة الله وبركاته

